REVISTĂ JURNALISTICĂ [„ÎNAINTE DE CÂTEVA ZILE…”] – de Mihai Eminescu

Înainte de câteva zile a reapărut în Bucureşti jurnalul Presa, ca rezultat al formării unui nou partid – al centrului. În n-rul său întâi”Presa” crede a putea susţinea că toate ţările constituţionale, dar mai cu samă acelea în cari patimile sunt aprinse şi luptele pline de amărăciune, au simţit trebuinţa existenţei unui partid al centrului, care să serve ca un factor al moderaţiunei. Premiţând cumcă în ţara noastră nu există decât stânga şi dreapta, jurnalul conchide că trebuie să existe un centru, un element moderator între elemente estreme. Programa acestui nou factor politic va fi deci: conservarea şi dezvoltarea gradată a tuturor principielor liberale din constituţia noastră, cu escluderea a orice turburări; aplicarea sinceră şi leală a legilor existente; întărirea dinastiei şi naţionalităţii române; c-un cuvânt consolidarea unui stat suveran care e menit a cuprinde un loc însemnat în concertul celorlalte state europene. Profesia de credinţă încheie cu deviza: „Libertate fără anarhie, ordine fără despotism „

Din parte-ne dorim succes noului organ, deşi toată formarea unui partid al centrului va întâlni în oricare om cu simţ istoric numai un surâs sceptic. Deşi în sine luate toate configuraţiunile de oameni politici din ţara noastră nu prezintă aproape nici un interes, pentru că ele sunt asemenea figurelor unui caleidoscop, pe care întâmplarea le compune şi le discompune, şi pentru că am avut ocazia de a vedea oamenii cei mai deosebiţi în aşa-numitele principii mergând alături, şi alţii, foarte asemănători în susţinerile lor orale, urmând căi foarte disparate, totuşi, din punctul de vedere al unui studiu social al României, credem că cea dendâi premisă a profesiei”,existenţa a două estreme” nu este exactă.

Mai ales când e vorba de o dreaptă estremă, de un”partid retrograd „, el numai există, căci îi lipsesc din nefericire toate elementele necesare. Căci unde sunt stările pe cari s-ar putea întemeia? Au mai rămas vro urmă de aristocraţie istorică, care să fi putut suporta neatinsă veninul

discompuitor al stârpiturei din Fanar? Pe de altă parte fost-au clerul vrodată atât de cult în ţara noastră încât să nu se lase îmbrâncit afară din viaţa publică prin un singur edict? Fost-au breslele îndestul de puternice ca să reziste desfiinţării lor? Nu, nici una din clasele pozitive moştenite în forma

în care le păstrase evul mediu n-au fost înstare să reziste erei”înnoiturelor” şi a importului de legi şi instituţii din Paris. S-ar putea zice că România şi-au preschimbat pătura cea mai bogată a pământului pe cuvinte deşarte, pe fraze stereotipe, pe-un raţionalism umanitar şi cosmopolit, cari acestea formează astăzi bogăţia unică a clasei de mijloc, ce trăieşte din traficul lor zilnic, cheltuit în moneta mică a profesiilor de credinţă şi articolelor de fond. Pe cînd se configurează tot mai multe combinaţii,numească-se ele „centru” sau stîngă sau dreaptă sau x sau y, tot pe atuncea clasele pozitive dau întruna înapoi. Ţăranul sărăceşte şi se stinge, breslele s-au prefăcut pe de o parte într-un infinit de scriitoraşi şi aspiranţi la funcţii, pe de alta în proletari, avizaţi la o muncă întîmplătoare şi totuşi grea al căror produs nu plăteşte consumul. Căci într-adevăr ce mai sînt românii, în oraşele Moldovei mai cu samă, decît scriitori pe de o parte, salahori pe de alta? De aceea cu părere de rău trebuie s-o spunem că orice formaţie nouă parlamentară nu are drept corelat o clasă pozitivă care caută a da espresie intereselor ei, ci sînt nişte gîndiri lipsite de cuprins, fără a corăspunde cu ceva real. Deosebirea între partidele din România este foarte mică şi e întemeiată pe o cultură individuală mai mult sau mai puţin îngrijită. Fiecare se reprezentează mai mult pe sine decît o clasă socială oarecare, şi lucrul principal eforma mai mult sau mai puţin corectă în care cineva caută a face plauzibile aşa-numitele sale principii. Poate pentru că există şi în Franţa un centru va fi şi la noi”la modă” un asemenea partid, mai multă importanţă nu

credem să aibă în ţara noastră, a advocaţilor.

Nimic nu este absolut decît natura, şi statul oamenilor e asemenea natură, ideile lor nu sînt decît un reflex a celora ce se-ntîmplă într-adevăr. Cînd există o clasă istoriceşte formată, ea se va reflecta într-o serie de idei; aceste clase reprezentate în parlament vor căuta să-şi armonizeze printr-un fel de învoială interesele lor şi acesta-i tot înţelesul parlamentarismului. Războiul civil se traduce în cuvinte, aspra luptă pentru existenţă se organizează aşa încît o clasă nu este în stare să esploateze prea tare cealaltă.

Dar principii ce ni se prezintă sub masca veciniciei adevărului lor, numească-se ele cum vor voi, sînt supte din degetul cel mic şi au un corelat real numai în ţărileîn cari tinerii noştri le-au învăţat pe de rost.

Adevărul nu rezultă din deduceri logice decît numai în matematică

MIHAI EMINESCU
OPERA POLITICA
1870 – 1877
ALBINA, FAMILIA, FEDERATIUNEA, CONVORBIRI LITERARE, CURIERUL DE IASI
EDIŢIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S
EDIŢIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC
Editura Academiei RSR, 1980
Pag. 310

Mihai-Eminescu.Ro